

ЗВІТ**за результатами моніторингового візиту до місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб на базі частини нежитлового приміщення школи в с. Сокілець**

05 жовтня 2023

с. Сокілець

Мета моніторингового візиту: відповідно до вимог статті 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» здійснено моніторинг додержання прав внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) на належні умови проживання у місці тимчасового проживання (далі – МТП/заклад).

Склад моніторингової групи:

Шаповалов Олег Олександрович, Осередчук Ольга Михайлівна – регіональні координатори взаємодії з громадськістю Уповноваженого ВРУ з прав людини в Хмельницькій області.

Моніторинговий візит проводився у присутності:

Ткачова Геннадія Євгеновича – керівника МТП.

Назва об'єкта моніторингу, адреса, форма власності, керівництво установи, інша інформація:

Повна назва об'єкта моніторингу: частина нежитлового приміщення школи в с. Сокілець.

Повна адреса об'єкта моніторингу: вул. Шкільна, 16, с. Сокілець, Кам'янець-Подільський район, Хмельницька область.

Балансоутримувач/власник: Дунаєвецька міська рада.

Сфера управління: комунальне майно в оренді приватної особи. Відповідно до договору оренди №04/2022 від 01.07.2022, укладеного між Дунаєвецькою міською радою та фізичною особою Ткачовою Софією Олексіївною; приміщення передано в користування без визначення його цільового призначення.

Форма власності: приватна, волонтерський Будинок для літніх людей родини Ткачових. Фактично керівництво закладом здійснює Ткачов Геннадій Євгенович (далі – керівник МТП), яким повідомлено, що МТП організовано ним у зв'язку з необхідністю проведення евакуації з Бахмутського району Донецької області закладу благодійної ініціативи «Хоспіс для літніх людей в м. Часів Яр».

Внесення об'єкту до переліку МТП, що формується Мінреінтеграції, на момент здійснення моніторингового візиту не ініційовано.

Попередній моніторинговий візит не здійснювався.**Розташування**

МТП розміщено на 1-му поверсі 2-поверхової будівлі недіючої школи. На другому поверсі проживає обслуговуючий персонал та адміністрація МТП (загалом 3 особи).

Заклад розташовано у населеному пункті в безпосередній близькості до таких об'єктів соціальної інфраструктури: в 5 хв пішої ходи до магазину та зупинки громадського транспорту. Натомість найближча амбулаторія загальної практики сімейної медицини та аптека знаходяться в 6 км від закладу.

Наповненість

Приміщення місця тимчасового проживання розділені на місця загального користування (вестибюль, загальний коридор, сходові клітки, загальна кухня, санітарно-гігієнічні приміщення тощо) та приміщення, у яких облаштовані ліжко-місця.

Будівля місця тимчасового проживання не використовується за своїм функціональним призначенням (заклад освіти), тож не потребує відокремлення приміщень, облаштованих ліжко-місцями для внутрішньо переміщених осіб, від інших приміщень будівлі.

МТП розраховано на 45 місць. На момент візиту у закладі мешкає 43 мешканця, з них 40 ВПО (21 чоловік та 19 жінок). Всі ВПО є особами літнього/пенсійного віку, з них 10 осіб з інвалідністю та 20 маломобільних осіб. 3 мешканців Хмельницької області, не з числа ВПО, проживають в МТП без документів, які посвідчують особу.

Вартість проживання, договір на проживання та правила проживання

Проживання для ВПО, оплата комунальних послуг, організація харчування та поліпшення умов проживання здійснюється за рахунок коштів ВПО та коштів благодійних і гуманітарних організацій та. Відповідно до пояснень ВПО та працівників закладу, ВПО передають в розпорядження керівника МТП належні їм банківські картки (для отримання пенсії, допомоги на проживання ВПО, іншої соціальної допомоги) для забезпечення їх утримання (зокрема, харчування, проживання, догляд, ліки). Однак, ВПО не укладено договори на розпорядження їх власними коштами.

Закладу видатки на комунальні послуги, зокрема на електроенергію, тимчасово компенсувала Дунаєвецька міська рада. На сьогодні закладу не компенсуються витрати, згідно Постанови КМУ від 11.03.2022 р. № 261 «Про затвердження Порядку та умов надання компенсації місцевим бюджетам на оплату комунальних послуг, що надаються під час розміщення тимчасово переміщених осіб, у період воєнного стану».

В МТП не запроваджені типові Правила проживання та не укладені типові договори на проживання відповідно до Постанови КМУ від 1 вересня 2023 року №930.

Інженерні системи (тепло-, водо-, електро- постачання, вентиляція)

Будівля місця тимчасового проживання облаштована функціонуючими інженерними системами, до яких належать системи електропостачання, опалення, вентиляції, водопостачання та водовідведення. У разі перебоїв у функціонуванні інженерних систем вживаються заходи для поновлення їх роботи та забезпечення альтернативних рішень.

У закладі наявне опалення від власного твердопаливного котла. Наявні запаси дров.

Водозабезпечення: холодна та питна вода подаються насосом зі свердловини, що знаходиться на прилеглий території закладу. Гаряча вода забезпечується 4 бойлерами.

В закладі наявні мережі водовідведення і каналізація, на яких, на момент моніторингу, проводяться ремонтні роботи.

Електропостачання централізоване, безперебійне (не враховуючи планові і аварійні відключення). В закладі наявні альтернативні джерела енергії – 4 генератори загальною потужністю 12 кВт.

Харчування

Продукти харчування заклад закупає самостійно (за кошти мешканців) та отримує продуктивні набори від благодійних фондів та гуманітарних організацій. Персонал закладу готує їжу мешканцям централізовано та щоденно забезпечує їх триразовим харчуванням.

У МТП для цього наявне окреме кухонне приміщення, оснащене побутовою технікою, а саме: 3-ма морозильними камерами, 2-ма холодильниками, електричною та 2-ма газовими стаціонарними плитами для приготування їжі та 2-ма бойлерами. В кухні наявні 2 рукомийники, кухонний інвентар та кухонні меблі.

Натомість приміщення кухні потребує ремонту та приведення до відповідних санітарно-гігієнічних норм.

Місце тимчасового проживання не облаштоване місцями для особистого приготування та прийому їжі, зберігання продуктів. Також у мешканців відсутні відповідні прилади та інвентар.

Санітарія та гігієна

Санітарно-гігієнічні приміщення розділені за статтю та обладнані замками/засувками. Однак, кількість санітарно-гігієнічних приміщень менша, ніж визначено мінімальними вимогами Порядку функціонування МТП, затвердженого постановою КМУ від 01 вересня 2023 р. № 930 (один душ/одна ванна на 12 осіб та один туалет на 10 осіб).

На поверсі наявні 3 туалети та 2 душові кабінки з підключеними бойлерами, в яких наявні стільці для зручності осіб з інвалідністю. Зі слів персоналу МТП, кількість санвузлів є достатньою, адже більшість мешканців маломобільні і користуються підгузками. Під час моніторингового візиту 2 туалети виявилися несправними через ремонт каналізаційної мережі. Санітарно-гігієнічні приміщення закладу потребують ремонту.

На момент моніторингу в МТП працює 3 пральні машини, прання забезпечує персонал закладу. Місце для сушки речей визначено на вулиці.

Також персонал закладу забезпечує прибирання та підтримку чистоти в закладі.

Протипожежна безпека, укриття

У МТП на момент моніторингу наявні вогнегасники, але відсутній план евакуації. В службових приміщеннях наявний запас медичних засобів і ліків.

В МТП наявний підвал, який можна використовувати, як найпростіше укриття. Однак, там не забезпечена доступність для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Безбар'єрність

В закладі наявний пандус, який не відповідає вимогам пункту 5.3.2 ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Відсутнє облаштування засобами безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень МТП, місця загального користування та приміщення, у яких облаштовані ліжко-місця. Зокрема, об'єкти санітарії та гігієни не обладнані для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, окрім розумного пристосування душових кімнатах (наявні стільці).

Умови в кімнатах

ВПО проживають в 7 окремих кімнатах (колишніх навчальних класах та інших шкільних приміщеннях). Проживання осіб різної статі в одній кімнаті не виявлено. Однак, ВПО проживають в кімнатах у кількості 3-8 осіб, а площа одного ліжко-місця становить менше 6 кв. м, що не відповідає мінімальним стандартам.

Мешканцям МТП надаються в користування предмети для облаштування ліжко-місць, зокрема ліжко, постільні речі: матрац, подушки, ковдри, постільна білизна. Однак, через відсутність меблів для зберігання особистих речей, ВПО використовують старий шкільний інвентар.

Кімнати потребують косметичного ремонту та заміни старих дерев'яних вікон на металопластикові.

Дозвілля

Місця загального користування облаштовані з урахуванням потреб мешканців місця тимчасового проживання, включаючи наявність місць для проведення зборів, організації дозвілля, а також надання соціальних, адміністративних та публічних (електронних публічних) послуг. Для цього наявні загальний хол з стільцями, столами і телевізором та службові приміщення. Також наявні телевізори в окремих кімнатах та власна огорожена територія закладу.

Особи похилого віку, які можуть пересуватися самотійно, виходять в коридор, де є телевізор, або на вулицю. Інші постійно перебувають в кімнатах.

Працівники Дунаєвецької територіальної громади, зокрема соціальні працівники, а також представники Департаменту соціального захисту населення Хмельницької ОДА жодного разу не відвідували даних осіб.

Доступ до інформації та послуги

В закладі відсутні інформаційні стенди, скриньки для звернень тощо.

Закладу та його мешканцям надаються послуги, в тому числі міжнародними організаціями, зокрема:

адміністрація закладу: догляд, купання, переодягання, харчування, прання, прибирання тощо;

орган місцевого самоврядування (Дунаєвецька міська рада): свого часу оплачували електроенергію, яку використовує заклад, також 2 рази на місяць сімейний лікар з амбулаторії загальної практики сімейної медицини, що розташована в с. Великий Жванчик, проводить виїзні прийоми для мешканців МТП;

Хмельницький осередок Благодійного фонду «РОКАДА» (за сприяння УВКБ ООН): передали матраци;

Міжнародна організація з міграції МОМ: надала побутову хімію;

Хмельницька обласна організація Товариства Червоного Хреста України: періодично проводить огляд спеціалістами.

благодійна організація «Благодійний фонд «Право на захист»: надавали правові консультації мешканцям МТП.

благодійна організація штату Юта (США) «August Mission»: надання одягу, продуктів харчування, засобів пересування для маломобільних осіб, побутової техніки та допомога з ремонтом приміщень;

гуманітарна місія «Проліска»: надали підгузки та посуд.

ВПО мають довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та отримують допомогу на проживання.

Мешканці МТП підписали декларації з місцевими лікарями та мають доступ до медичних послуг.

Освіта

Мешканці МТП не потребують освітніх послуг.

Працевлаштування

Мешканці МТП не потребують працевлаштування.

Анонімні інтерв'ю під час візиту проведено з 4 особами.

Під час особистого спілкування з мешканцями МТП, з числа ВПО скарг, звернень чи пропозицій до Уповноваженого щодо порушення прав громадян не надходило.

Мешканців було поінформовано щодо порядку і способів звернення до Уповноваженого та надані відповідні контакти.

Було виявлено 3-х осіб (з їх слів, – мешканців м. Хмельницького), які перебували в даному МТП без документів. Вони повідомили, що документи були втрачені, а інше місце, де вони могли б проживати, відсутнє. Даним особам роз'яснено механізм поновлення документів.

Потреб мешканці МТП не висловлювали.

Під час інтерв'ювання з керівником даного закладу з'ясовано, що на момент моніторингу адміністрація самостійно (коштами утримувачів та за рахунок благодійників) викупає чи орендує приміщення, проводить ремонтні роботи та забезпечує перебування, догляд і харчування утримувачів. Заклад, за своїми можливостями, забезпечує підопічним кращі умови, ніж ті, в яких вони перебували б у прифронтовій зоні, або в окупації.

Щодо значних поліпшень приміщення колишньої школи, адміністрація не готова вкладати великі кошти, з огляду й на те, що після цієї зими планують повертатися на Донеччину.

Загальні потреби МТП:

Потреби, які озвучені керівником МТП:

- постійна потреба в підгузках;
- заміна старих дерев'яних вікон на металопластикові;
- заміна 20 ліжок з панцерною сіткою на зручні;
- побутова хімія;
- допомога в фінансуванні і проведенні ремонтних робіт.

Рекомендації за результатами моніторингового візиту:

Хмельницькій ОВА:

– вжити заходів щодо питання ремонту санітарно-гігієнічних приміщень, житлових кімнат та кухні, заміни вікон і ліжок, постійне забезпечення закладу підгузками та побутовою хімією;

– вжити заходів щодо залучення компенсації за спожиті комунальні послуги, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 р. № 261 «Про затвердження Порядку та умов надання компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення внутрішньо переміщених осіб у будівлях (приміщеннях) об'єктів державної, комунальної та приватної власності у період воєнного стану»;

– опрацювати можливість переселення ВПО, які проживають в МТП, в інше

приміщення/заклад який відповідатиме потребам людей похилого віку, осіб з інвалідністю, ліжкохворих, або ініціювати внесення МТП до переліку місць тимчасового проживання області з подальшим приведенням умов проживання у відповідність до Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Дунаєвецькій міській раді:

- опрацювати питання надання соціальних послуг мешканцям МТП, які їх потребують, з залученням працівників соціального захисту Дунаєвецької міської ради;
- привести договір оренди приміщення МТП у відповідність до цільового використання даного приміщення відповідно до вимог законодавства;
- привести наявний пандус у відповідність вимогам пункту 5.3.2 ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд;
- облаштувати приміщення місця тимчасового проживання, включаючи місця загального користування, об'єкти санітарії, гігієни та приміщення, у яких облаштовані ліжко-місця, засобами безперешкодного доступу у відповідності до потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, або їх розумне пристосування.

Адміністрації МТП:

- забезпечити укладення з мешканцями відповідного договору щодо порядку та умов проживання, отримання ними певних послуг та порядку оплати/ розпорядження їх коштами;
- сприяти у відновленні/оформленні документів, що посвідчують особу, тим мешканцям МТП, у яких відсутній паспорт громадянина України;
- вжити заходів для приведення умов проживання в МТП у відповідність з мінімальними вимогами, визначеними пунктом 8 постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930 “Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб” в частині: обліку осіб, порядку звернення мешканців із заявами, скаргами та пропозиціями, та їх розгляд керівником місця тимчасового проживання, розміщення інформаційного стенду, тощо;
- забезпечити надання мешканцям місця тимчасового проживання меблів індивідуального користування для облаштування ліжко-місць, зокрема шафи, комоди тощо, забезпечити заміну зношеної постільної білизни;
- забезпечити у приміщеннях місця тимчасового проживання наявність планів евакуації.

**Регіональний координатор
взаємодії з громадськістю
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Олег ШАПОВАЛОВ